Valideyn davranışının uşağın təhsildə müvəffəqiyyət göstəricilərinə təsiri təcrübəsi

İKİ RƏSMİN İZİ İLƏ...

Qazax şəhər 3 №-li t.o.m.

Biologiya müəllim: **Şəlalə Məhərrəmova**

BMM-nin ilk müdavimi

shelale.m@mentor.ite.az

Iyun, **2023**

Övladınız üçün ən təhlükəsiz yer haradır?

MƏN DƏ EYNƏN SIZIN KIMI DÜŞÜNÜRDÜM, LAKIN…

- **Müşahidələr**

- **Psixoloji testlər**

düşündüklərimi tamamən alt-üst etdi...

XOŞBƏXT AİLƏ DİVARLARI ARXASINDA NƏLƏR BAŞ VERİR?!

- *Özünə qapanma*
- *Heyfini oyuncaqlardan çıxmaq*
- *Dırnaqları «yemək»*
- *Evdən qaçmaq*
- *Sui-qəsd*

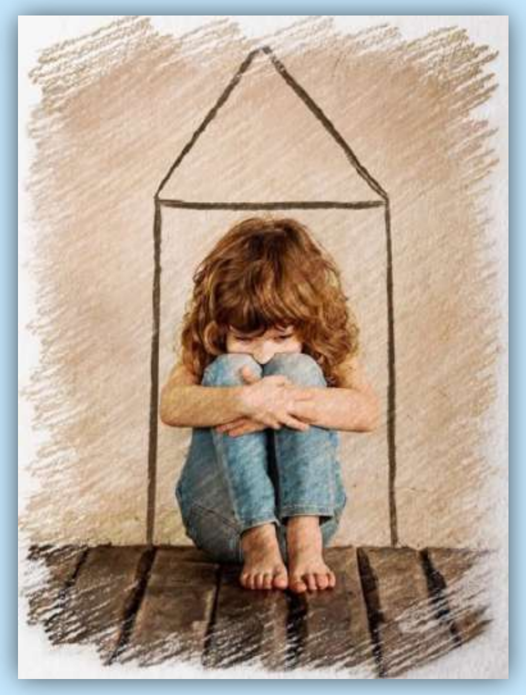

«XOŞBƏXT» AİLƏNİN BƏDBƏXT ÖVLADLARINI HANSI YOLLA MÜƏYYƏN ETMƏK OLAR?

- ***Biz necə bildik ki, «xoşbəxt» ailələrdə uşaqlar psixoloji şiddətə məruz qalır?***

METODOLOGİYA - “MƏNİM AİLƏM” MÖVZUSUNDA ŞAGİRDLƏRİN RƏSM İŞLƏRİ

«MƏNİM EVİM – MƏNİM QALAMDIR!»

Statistika

Məktəb üzrə 300 şagirddən

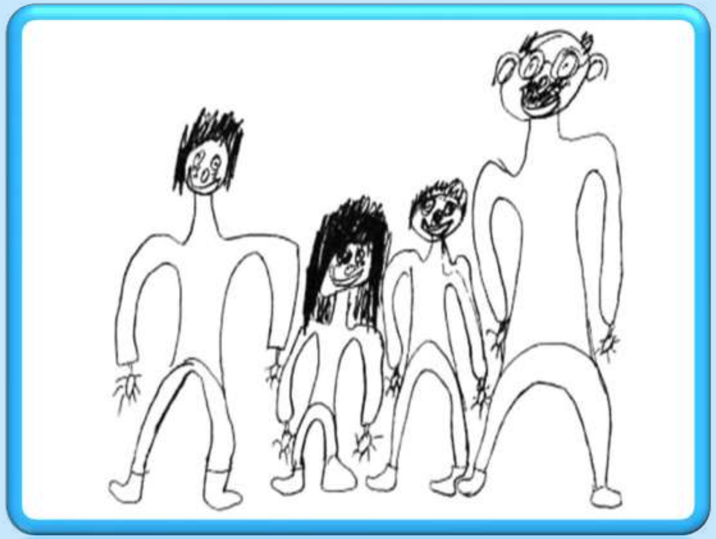

246 nəfər bu tipdə rəsmlər çəkmiş

- *54 nəfər bu tipdə təsvir etmişdir*

PEDAQOJİ TƏCRÜBƏMDƏ RAST GƏLDİYİM ƏN **«HAYQIRAN»** ŞƏKİL:

Psixoloji şiddətin fəsadları

- *Nevrozlara yol açır*
- *hər gün baş verir*
- ***gizli qalır***
- *uşağın şüuraltısına hopur*
- ***ömürlük və dərin** izlər buraxır*

KİMLƏRİ MAARİFLƏNDİRDİK VƏ MƏSLƏHƏTLƏR VERDİK:

Sinif rəhbərləri
Fənn müəllimlərini
Psixoloqları

«Mənim ailəm» rəsmlərinin təhlili metodikası

Valideyinlərə nə haqda danışdıq?

300 valideyinə ***«Mənfi proqramlaşdırma və ya toksik ifadələr»*** *haqqında təlimlər*

VALİDEYİNLƏR TƏRƏFİNDƏN UŞAQLARIN ŞÜURALTISINA YÜKLƏNƏN PROQRAMLAR (DIREKTIVLƏR)

Valideyinin verdiyi komandalar	İşlənən sözlər	Uşağın duyduqları	Nəticə
Yaşama!	Sənə görə gecələr yatmamışam, yeməmişəm yedirtmişəm...	Mən valideyinlərimə nə qədər əziyyət vermşəm, kaşki öləydim	Əl – ayaq sınıqları, daha sonralar siqaret, narkotik, alkoqol, ekstremal idman növləri
Olduğun kimi görünmə!	Filankəs hər gün 5 alır; Filankəs əşyalarını səliqəli saxlayır	Mən heç kiməm, mən pisəm. Paxıllıq və kin	Özünə hədsiz tənqidi yanaşır, daima “maska” taxır
Sən uşaq deyilsən!	Ciddi ol, özünü uşaq kimi aparma	Niyə başqalarına olar, mənə yox? Paxıllıq	Böyüyəndə tam rahat olaraq dincələ bilmir, qeyri-ciddi görünməkdən qorxur

Valideyinin verdiyi komandalar	İşlənən sözlər	Uşağın duyduqları	Nəticə
Böyümə!	Böyüyəcən, evlənəcən, məni heç yadına da salmayacan	Kaş ki, elə uşaq qalardım, anamnan ayrılmazdım	Heç vaxt "böyümür", həyatını anasına həsr edir
Düşünmə! Fikirləşmə!	Özünü nə yaman ağıllı hesab edirsən? Uşaqsan uşaq yerində otur! Boş xəyallara dalma!	--	Böyüyəndə problem qarşısında aciz qalırlar, ağıllarına gələn ideyaları həyata keçirməkdən qorxaraq içkiyə qurşanırlar
Hiss etmə!	Sən kişisən, kişi ağlamaz! Qorxaq olma!	Hisləri gizlətmək lazımdır	Daş qəlblilik. Hislər yoxa çıxmır orqanizmdə çökərək xəstəliklər yaradır
Uğur əldə etmə!	Gör biz necə əziyyət çəkirik, təki sən universiteti bitirəsən, amma özüm heç oxuya bilmədim	-	Həyatda uğur qazansam valideyinlərimin qibtəsinə səbəb ola bilərəm
Olmaz!	Ağaca çıxma yıxılarsan; pişiyə əl vurma- cırmaqlayar ...	Anamsız mən bunu bacarmaram	Hər – hansı yeni işə başlamağa qərarsız olur. Özünə güvənmir.
Heç kimə inanma!		Hamı düşməndir!	Münasibət qurmağa çətinlik çəkir

Psixoloji şiddətin 3 üzü

Şüur
Məntiq
Reallıq
Rasionallıq
Alt şüur
Hisslər (gizlədilmiş)
Intuisiya
İnstinktlər
Daxili güc
Vicdanın səsi

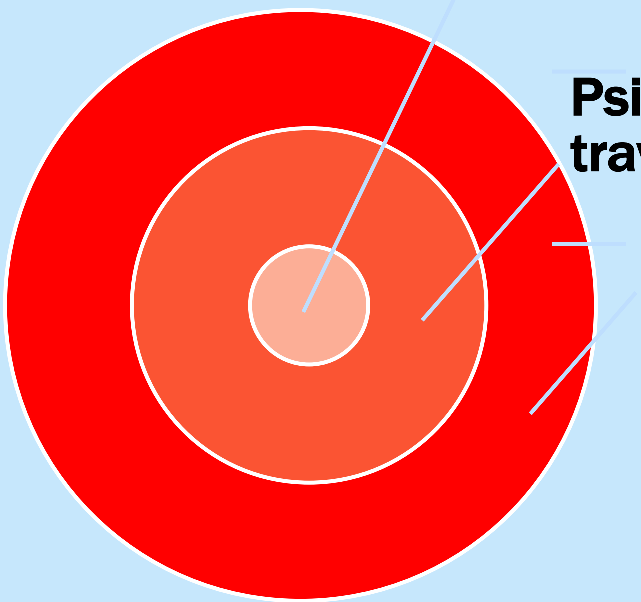
Şüuraltıya verilmiş mənfi direktiv (Sən bacarmazsan...)
Psixoloji travma
Nevrozlar

SƏBƏB – NƏTİCƏ DİAQRAMI

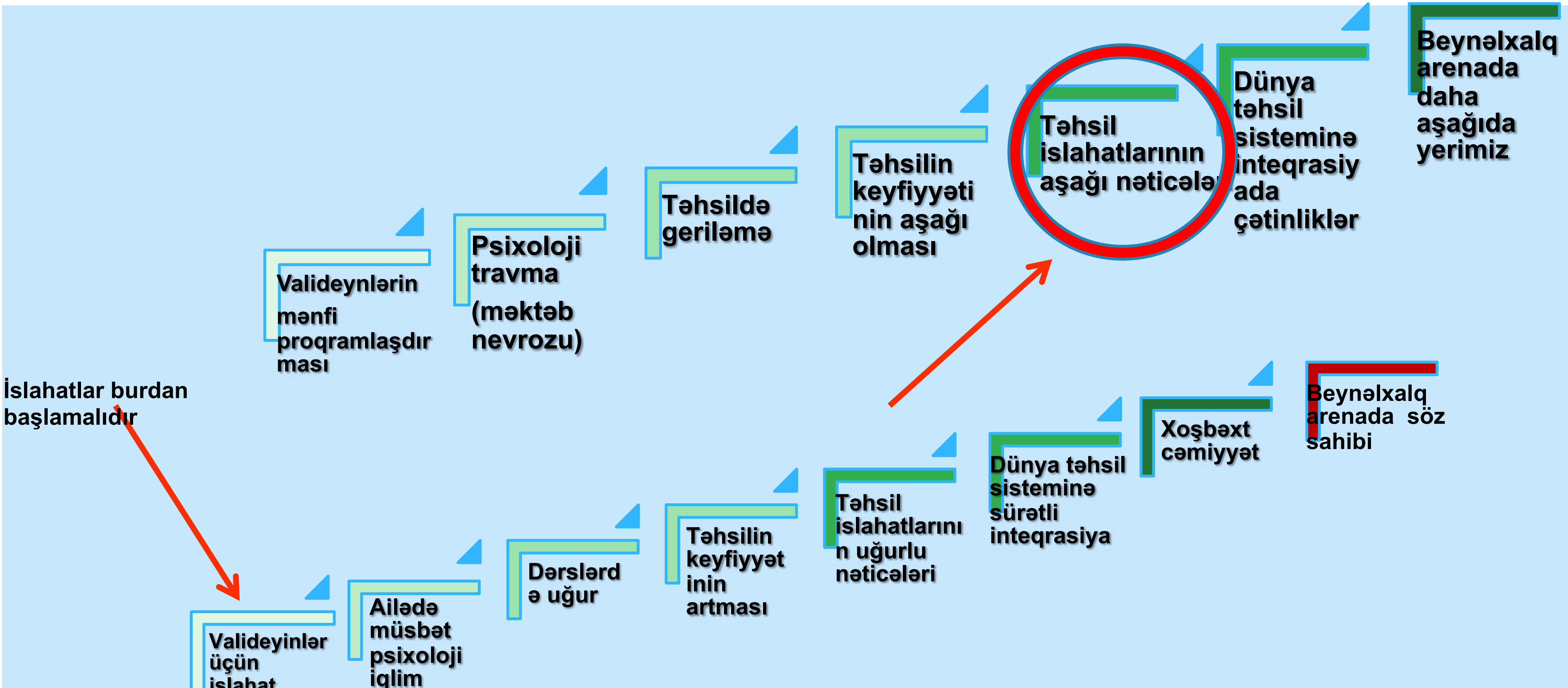

Finlyandiya 5 –ci dəfədir ki, «Ən xoşbəxt ölkələr» sırasında birinci yeri tutur

Tədqiqata cəlb edilən şagirdlərə göstərilən psixoloji yardım kifayət etmir.

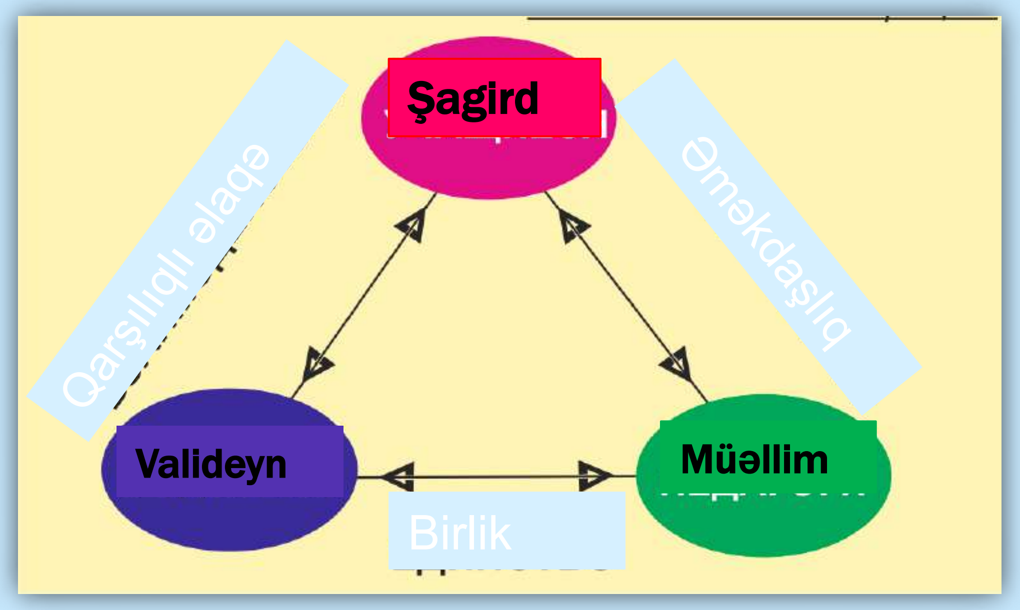

Şagird – müəllim - valideyn üçlüyü psixoloji seanslara cəlb edilməlidir.

TƏCRÜBƏMİZLƏ PAYLAŞAQ

Valideyinlərinin uşaqla rəftarının gizli açarı ailə rəsmləridir

RƏSMLƏRİN İNTERPRETASİYASI (**İZAH**)

- **Ailə üzvlərinin sayı** real ailə üzvlərinin sayına uyğun gəlib –gəlmədiyinin yoxlanması.
- **Üzvlərin hansı ardıcıllıqla çəkilməsi**.
- **Fiqurların ölçüsü**.
- **Ailə üzvlərindən kimisə çəkməyi unudub**:
- **Mövcud olmayan ailə üzvlərinin** təsvir edilməsi.
- **Ailə üzvlərinin nə işlə məşqul olmaları** xüsusi diqqət yetirilməlidir.
- **Fiqurun ölçüsü**
- **Gözlərin** təsvirinə xüsusi önəm verilməlidir, xüsusən də bəbəklərin iri və qara olmasına.
- **Bərbəzəkli təsvirlər**:
- **Qələmin zəif basılması**,
- **Təsvirdə qələmin basılması dərəcəsi** dəyişirsə (zəif, bərk)

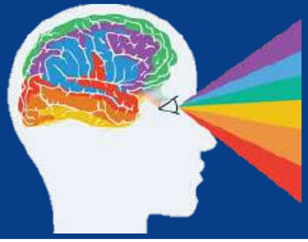

Hər bir rəngin mənası var

- **Tünd göy** – daxili problemlərinə konsentrə olunub, sakitliyə ehtiyacı var, özünüanaliz
- **Yaşıl** – tarazlıq, müstəqillik, inadkarlıq, təhlükəsizlik
- **Qırmızı** - eqosentrizm, tərslik,aqressiya, yüksək aktivlik, qıcıq.
- **Sarı** – müsbət emosiyalar, hər şeyə maraq göstərmək, optimizm
- **Bənövşəyi** – fantaziya, intuisiya, emosional və intelektual kallıq
- **Qəhvəyi** – fiziki diskomfort, mənfi emosiyalar
- **Qara** – üsyan, inkar, dağıtmaq, ruhsuzluq, dəyişmək tələbatı
- **Boz** - rəngsizlik, laqeydlik, narahatçılıqdan qaçmaq, özünəqapanma

PSİXOLOJİ ŞİDDƏTİN İLK ƏLAMƏTLƏRİ

- *Daim kədərli gəzmək*
- *Yemək problemi*
- *Kəkələmə*
- *Daim həyəcanlı olmaq*
- *Üzün və ya çiynin əsməsi*
- *Tənhalığa qapanmaq*
- *Tez təslim olmaq*
- *Gecə islatmaları*
- *Dərsi qavramama və s.*

BƏS BÖYÜKLƏRIN HANSI DAVRANIŞ FORMALARI PSIXOLOJI ŞIDDƏT HESAB OLUNUR?

- *Uşağı daim tənqid etmək*
- *Daima hədə-qorxu gəlmək, uşağın ləyaqətini alçaldıcı iradın tutulması*
- ***Təcrid olunma** (məs: həyətə düşmək olmaz, kompüterdə oynamaq olmaz, verilmiş sözün yerinə yetirilməməsi və s.)*

QAZAX ŞƏHƏR 3№- LI TAM ORTA MƏKTƏBINDƏ APARILAN TƏDQIQAT IŞI NƏTICƏSINDƏ GÖSTƏRILƏN PSIXOLOJI XIDMƏTIN NƏTICƏSI

- 300 nəfər şagirdə psixoloji xidmət göstərilmişdir.
- İlkin diaqnostika - 82% şagird psixoloji şiddətə məruz qalıb
- Müəllim və valideynlərin iştirak etdiyi marifləndirici sessiyaların sonuna yaxın şagirdlərin psixoloji vəziyyətində 50% yaxşılaşma müşahidə olunmuşdur.

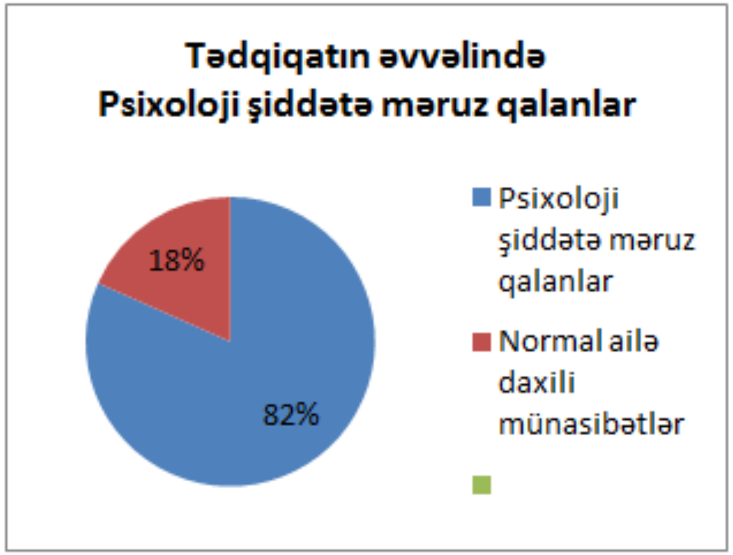

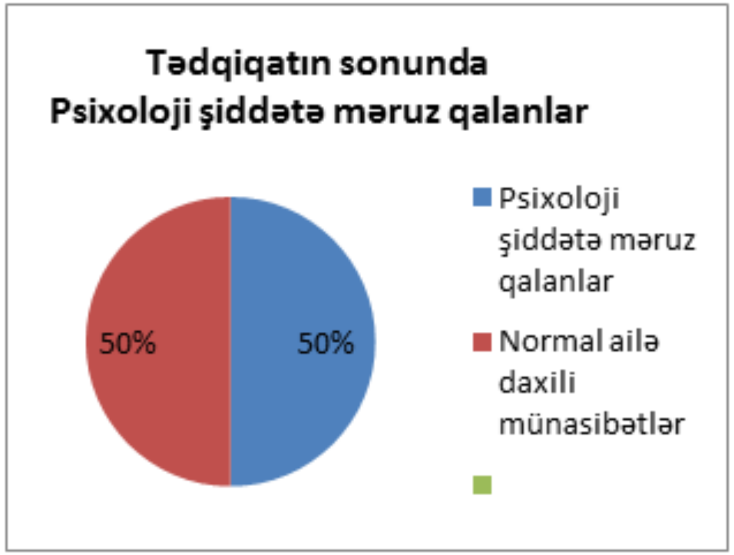

BİZ MƏZƏMDƏ VƏ BALA CƏFƏRLİDƏ!

Şəkil 2: Sarı xətt Ermənistanla olan sərhədi göstərir.

Təcrübəmizlə Qazax rayonunun psixoloji, mənəvi, sosial dəstəyə daha çox ehtiyacı olan bilavasitə, Ermənistanla sərhəddə yerləşən kənd məktəbləri ilə də paylaşaq.

Vətən sərhəddən başlayır!

Dövlətimiz sərhədlərimizin yüksək səviyyədə hərbi təhlükəsizliyini və qorunmasını təmin etdiyi halda, biz müəllimlər də borcluyuq ki, öz növbəmizdə sərhəddə böyüyən balalarımızın psixo – emosional təhlükəsizliyini təmin edək!

Səriştəli valideynlər

Səriştəli müəllimlər

Şagird şəxsiyyətinin inkişa

GƏLƏCƏKDƏ CƏMİYYƏTİMİZİN NORMAL İNKİŞAFINA YÖNƏLMİŞ ƏVƏZSİZ BİR TÖHVƏ!

- Psixoloji savadlılığa malik təhsil işçiləri və valideynlər insanların psixoloji sağlamlığına investisiya yatırmış olurlar!

Suallar???

Övladının həyatında,

Sən hansı izi qoymaq istərdin?

Ədəbiyyat siyahısı

1. Müstəqil ekspert hesabatı; Birləşmiş Millətlər Təşkilatının araşdırmaları: uşaqlara qarşı zorakılıq mövzusunda (Altmış birinci seans Müvəqqəti gündəliyin 62-ci bəndi Uşaq hüquqlarının təşviqi və qorunması)
2. Azərbaycan Respublikasinin təhsil sistemində psixoloji xidmət haqqında qanun.
3. Regionların Sosial – İqtisadi İnkişafı Dövlət proqramı.
4. «Смысл и значение рисунка в психологии» Белобрыкина, О. А. (канд. психол. наук; доц.)Смысл и значение рисунка в психологии [Электронный ресурс]
5. «СПЕЦИФИКА ЭМОЦИОНАЛЬНО-ЛИЧНОСТНОЙ СФЕРЫ ДОШКОЛЬНИКОВ, ЖИВУЩИХ В НЕПОЛНОЙ СЕМЬЕ» Е.О. СМИРНОВА, В.С. СОБКИН, О.Э. АСАДУЛИНА, А.А. НОВАКОВСКАЯ

http://www.vetkaivi.ru/main/kids?id=93#ixzz3siEjleKy

http://www.vetkaivi.ru/main/kids?id=93#ixzz3siELNnDR

http://www.vetkaivi.ru/main/kids?id=93#ixzz3siDx5E3r

http://www.vetkaivi.ru/main/kids?id=93#ixzz3siDWCk3p